

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/118/2015
Identifikačné číslo spisu: 6410205863
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6410205863.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobkyne M. S. bývajúcej v G., zastúpenej advokátom JUDr. Rudolfom Fajbikom, so sídlom v Banskej Štiavnici, Dobšinského 14, proti žalovanému Ing. S. X., bývajúcemu v G. zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Šramkom, so sídlom v Brezne, Moyzesova 12, o určenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 7 C 70/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. júna 2014 sp.zn. 16 Co 1118/2013, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a.
- II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 22. apríla 2013, č.k. 7 C 70/2010-129 uložil žalovanému ako vlastníkovi CKN parcely č. 2109 - v kultúre zastavaná plocha o výmere 117 m², vedenej na LV č. XXXX, pre Katastrálne územie G. povinnosť strieť žalobkyňu, ako vlastníčke CKN parcely č. 2113 - v kultúre zastavaná plocha o výmere 93 m², rodinným domom číslo súpisné 1094 a CKN parcely č. 2114 - v kultúre záhrada o výmere 95 m², vedených na LV č. XXXX pre Katastrálne územie G., prechod cez CKN parcelu č. 2109/1 smerom od miestnej komunikácie CKN parcely č. 5741/1 k rodinnému domu číslo súpisné 1097 na CKN parcele č. 2113 po celej výmere CKN parcely č. 2109/1, a to pešo i osobným motorovým vozidlom. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyňu trovy konania vo výške 773,50 € na účet jej právneho zástupcu v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Dospel k záveru, že je splnená podmienka v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., keď na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem. Na základe ohliadky na mieste samostatne skonštatoval, že jediným možným prístupom k nehnuteľnostiam žalobkyne od cestnej komunikácie je prístup cez nehnuteľnosti žalovaného, pričom iný prístup k nehnuteľnostiam vo výlučnom vlastníctve žalobkyne nie je vôbec možný. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sú splnené podmienky podľa § 134 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 26. júna 2014 sp.zn. 16 Co 1118/2013, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods.1, 2 O.s.p.), a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 67,88 € na účet jej právneho zástupcu, a to do troch dní. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keď reagoval na jednotlivé odvolacie námietky žalovaného.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p., a ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatie jeho možnosti konať pred súdom videl v tom, že súd prvej inštancie pojednával a vyhlásil rozsudok 22. apríla 2013 v neprítomnosti žalovaného. Zároveň namietal, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú nepreskúmateľné, nakoľko nie sú náležite odôvodnené. Poukázal, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav, pretože neskúmal a nevyhodnotil potrebné dôkazy týkajúce vlastníckych vzťahov. Namietal, že súd prvej inštancie rozhodol nad rámec návrhu, keď uložil žalovanému povinnosť strpieť prechod žalobkyne, a to pešo i osobným motorovým vozidlom. Mal za to, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie, ako aj že rozhodnutia súdov nižšej inštancie spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhoval, aby dovolací súd rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil.

4. Žalobkyňa považovala dovolanie žalovaného za nedôvodné a navrhovala ho zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júnom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1, § 238 O.s.p.

7. Žalovaný dovolaním napadol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné. Pokiaľ dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. dovolací súd uvádza, že v prejednávanej veci najvyšší súd doposiaľ nerozhodoval, preto dovolanie podľa § 238 ods. 2 O.s.p. prípustné nebolo.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd; nepreukázaná bolo tiež vada konania namietaná žalovaným (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

9. Žalovaný namietal vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

10. Žalovaný namietal vadu konania v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p., ktorú videl v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdov nižšej inštancie zakladajúcim ich nepreskúmateľnosť. Podľa stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, nepreskúmateľnosť

rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods.1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

11. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľom považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp.zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011).

12. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

13. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalovaného. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Skutočnosť, že žalovaný mal na vec odlišný názor a že rozhodnutia súdov neboli odôvodnené podľa jeho predstáv, nie je dostačujúcou bázou pre tvrdenia o nepreskúmateľnosti napadnutých rozhodnutí a existencii vady v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p.

14. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. Pokiaľ dovolateľ namietal, že súd mu prvej inštancie odňal možnosť konať pred súdom tým, že nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, nesprávne a nedostatočne zistil skutkový stav veci, dovolací súd uvádza, že ani táto námietka nie je dôvodná. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, bolo vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie strán sporu (viď uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého stranami navrhovaného dôkazu nezakladalo procesnú vadu majúcu za následok prípustnosť dovolania (viď R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov nie sú v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a mnohé ďalšie). Ak súd nesprávne vyhodnotil niektorý z vykonaných dôkazov, mohlo byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, to ale samo o sebe nezakladalo prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010

a 2 Cdo 29/2011).

16. Dovolateľ zároveň namietal odňatie jeho možnosti konať pred súdom z dôvodu, že súd prvej inštancie pojednával a vyhlásil rozsudok 22. apríla 2013 v jeho neprítomnosti. Dovolací súd uvádza, že ani táto námietka dovolateľa nie je dôvodná. Z ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p. vyplývalo, že v neprítomnosti účastníka konania mohol súd vec prejednať a rozhodnúť iba vtedy, ak bol účastník konania, ktorý sa nedostavil riadne predvolaný a ak nepožiadaval včas z dôležitého dôvodu (spočívajúceho v jeho osobe) o odročenie pojednávania. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol na pojednávanie vytýčené na 22. apríla 2013 riadne predvolaný (doručenka pripojená k č.l. 119 spisu), ako aj že žalovaný doručil súdu elektronicky ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní až 22. apríla 2013 o 19:36 hod., teda až po pojednávaní, a to z dôvodu vypovedania plnomocenstva zo strany jeho právneho zástupcu a žalovaného nedostatočnej znalosti právnych predpisov, keď o jeho odročenie vôbec nepožiadaval. Bez opomenutia tiež nemožno ponechať, že uvedenú skutočnosť (vypovedanie plnej moci) žalovaný, ako aj jeho právny zástupca súdu elektronicky oznámili už 22. marca 2013, keď žalovaný žiadal o odročenie predchádzajúceho pojednávania vytýčeného na 26. marec 2013 (ktoré bolo odročené pre práceneschopnosť zákonného sudcu), teda mal dostatok času zvoliť si v konaní nového právneho zástupcu. Postup súdu, keď prejednal vec v neprítomnosti žalovaného bol preto v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p.

17. Dovolateľ zároveň nedôvodne namietal vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. spočívajúcu v tom, že súd prvej inštancie rozhodol nad rozsah petitu, keď uložil žalovanému povinnosť strpieť prechod žalobkyne, a to pešo i osobným motorovým vozidlom. Požiadavka ustanovenia § 79 ods. 1 vety druhej OSP, aby zo žaloby vyplývalo, čoho sa žalobca domáha, neznamenala, že by žalobca bol povinný urobiť súdu návrh na znenie výroku jeho rozsudku. Ak žalobca označil v žalobe presne, určite a zrozumiteľne povinnosť, ktorá má byť žalovanému uložená rozhodnutím súdu alebo spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal (rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 5 Cdo 254/2009). Z obsahu spisu totiž vyplýva, že žalobkyňa v priebehu konania uviedla, že prechod bol vo forme pešo i osobným motorovým vozidlom (napr. vyjadrenie žalobkyne na pojednávaní konanom 3. decembra 2012, na pojednávaní konanom 22. apríla 2013). Postup súdu prvej inštancie, ktorým v rozsudku iba bližšie špecifikoval spôsoby prechodu žalobkyne cez nehnuteľnosť žalovaného, ktorého sa žalobkyňa domáhala, bol preto správny. Uvedeným postupom súdu tak nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom. Dovolací súd navyše uvádza, že ak by aj súd skutočne rozhodol ultra petit, mohlo byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, to ale samo o sebe nezakladalo prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 56/2005, 3 Cdo 167/2016, 2 Cdo 44/2010). Pochybenie súdu v tomto smere bolo spôsobilé založiť inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Existenciu takejto inej vady konania však dovolací súd je oprávnený skúmať len vtedy, ak je dovolanie prípustné.

18. Dovolateľ v dovolaní taktiež namietal, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tzv. iná vada konania v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu nezakladala procesnú prípustnosť podaného dovolania (viď R 37/1993 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Dovolací súd mohol pristúpiť k preskúmaniu tohto dovolacieho dôvodu len v procesne prípustnom dovolaní, čo však nie je prípad pojednávanej veci.

19. Dovolateľ vo svojom dovolaní tiež namietal, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú po právnej stránke nesprávne. Nesprávne právne posúdenie veci súdom však prípustnosť dovolania nezakladalo (viď R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo

97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014), preto sa týmito námietkami dovolací súd nemohol zaoberať.

20. V danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.